

Avsnitt 4:3 Variantförteckning 1723

1723

316 undersökta mynt, 17 åtsidor, 19 frånsidor och 26 varianter

Under 1723 präglades drygt 1,9 miljoner 1-ören av silver vilket utgör knappt tjugofem procent av alla sådana som präglades under Fredrik I:s tid. De flesta mynten har MMI GZ men det finns en mindre andel som myntades i slutet av året som saknar MMI. I detta avsnitt delas mynten in i:

- * Med GZ och med enkla kvistar,
- * Med GZ och med flätade kvistar, och
- * Utan GZ (dvs utan MMI). Bara flätade kvistar har påvisats i denna grupp.

På mynten med MMI GZ så är 2:an, med något undantag, i varierande grad större än övriga årtalssiffror. På mynt utan MMI är 2:an jämnstor med övriga årtalssiffror. På frånsidan finns varianter med bred Z, rak eller inte så rak, och varianter med smal och vågig Z.

1723 med GZ och enkla kvistar

50 undersökta mynt, 4 åtsidor, 5 frånsidor och 6 varianter

En åtsida tillhör grupp A, två grupp B och en grupp C (se avsnitt 5). Alla har breda Z:an.

År 1723 är sista året som åtsidor tillhörande grupp A (4-5a) eller grupp B (3-3a och 3-3b) präglas. Både 4-5a och 3-3b präglades 1722 som GZ 4-5a och GZ 3-3c och båda har samma frånsida med 3 på 2. Även 3-3a1 har 3 på 2 men det är inte samma frånsida. En ny grupp med enkla kvistar introduceras 1723, grupp C, som karaktäriseras av att de inte har drak- eller rombliknande blad utan att de har en mer avrundad form. De har inte kvistknutar. En enda variant (4-4a) finns i grupp C 1723. Denna variant är lik men inte samma som 1724 4-4b.

Variantförteckningen börjar på nästa sida.

3-3a, grupp B (24 ex.). Det finns tre frånsidor kopplade till denna åtsida. Hos **a1** (15 ex.) är 3 punsad på 2, hos **a2** (5 ex.) är avståndet från GZ till nedre kronan längre än hos **a3** (4 ex.). Frånsida a1 med 3 på 2 är inte samma frånsida som ses på 3-3b och 4-5a som också har 3 på 2.

a1

a2

a3

3-3b, grupp B (5 ex.). Åtsidan är samma 3-3c 1722 GZ. På en del exemplar finns en klump nedtill på monogrammet som, åtminstone på exemplar av sämre kvalité, kan se ut att smälta samman med nedersta bäret. Denna klump har inte setts på 1722 GZ 3-3c. På frånsidan är 3 punsad på 2 och frånsidan är samma som 4-5a.

4-4a, grupp C (11 ex.). År 1723 är första gången som mynt tillhörande grupp C präglas. Merparten av bladen är relativt smala, avlånga och har rundare topp än bladen på grupperna A och B. Slutet på övre böj är avsmalnande vilket gör att den kan se kortare ut på svagpräglade mynt. På frånsidan ser 2:an ut att vara ompunsad med en rest nedtill. På flertalet exemplar ses en klump i öglan på R. Frånsidan är samma som flätade kvistar 3-3b vars åtsida karaktäriseras av att monogrammets nedre böj slutar med en knopp.

4-5a, grupp A (10 ex.). Detta är den enda varianten av 1723 års mynt som tillhör grupp A och är det sista grupp A-myntet som präglas. Åtsidan är samma som 4-5 GZ 1722. På bilden nedan är de övre bären på höger sida svagäräglade och markeras med en ring. Tvärarmen på globkorset är lång och smal vilket skiljer sig från övriga 23:or, som vanligen har kulor i globkorset. Frånsidan bedöms vara samma som den som finns på 3-3b enkla kvistar, men är inte samma frånsida som 3-3a1 enkla kvistar, som också har 3 på 2.

1723 med GZ och flätade kvistar

238 undersökta mynt, 13 åtsidor, 13 frånsidor och 18 varianter

Åtsidorna tillhör så klart grupp D (se avsnitt 5) eftersom flätade kvistar just är kriteriet för denna grupp. Tolv åtsidor har 3-3 bär och en åtsida har 4-3 bär. Av de tolv med 3-3 bär har elva en liknande placering av bären och har i många fall en liknande bladuppsättning. Vissa av dessa kan vara svåra att skilja åt.

Åtta varianter (3-3a-h) kan särskiljas genom en eller två karaktäristika och kriterierna för de fyra övriga (3-3 öa, öb, öc och öd) bygger bland annat på att de inte är 3-3a-h.

Globkorset består vanligen av prickar på korsarmarna. Kronringens utsmyckning varierar mycket och kan vara svår att se även på mynt med hygglig kvalitet. Kvistarna är inte sammanbundna. 2:an varierar i höjd men är, med ett undantag (3-3öd), alltid högre än de övriga årtalssiffrorna. Z är smalt på 3-3f och 3-3g och brett på övriga frånsidor.

Åtsidorna 3-3h och 3-3öd återkommer med frånsidor utan GZ.

3-3a (20 ex.). Översta bäret på vänster sida är centralt om kvisten vilket skiljer den från alla andra varianter med 3-3 bär.

3-3b (33ex.). Nedre böj slutar med en knopp. Det perifera bäret och dess skaft på höger sida ligger nära övre öglans utsida vilket detta bär även gör på variant c. Ett större blad utgår perifert från första delen av nedre öglan på höger sida, vilket ger en viss likhet med 3-3g. Frånsidan är densamma som ses hos 4-4a med enkla kvistar och har en ändrad 2:a.

3-3c (15 ex.). Det perifera bäret och dess skaft på höger sida ligger dikt an mot den övre kvistöglan och skaftet till nedersta bäret på höger sida ligger mer eller mindre parallellt utmed kvisten. Det finns två frånsidor ovanligt olika. På **c1** (7 ex.) är 7:an bland annat närmare sveakronan än på **c2** (8 ex.). Den finns på undersökta exemplar en klump till vänster om vänstra sveakronan i höjd med kronringen på **c2**. Frånsidan på **c1** är densamma som på 3-3d1 och frånsidan på **c2** densamma som på 3-3öa1.

c1

c2

3-3d (30 ex.). På denna åtsida finns det inte någon struktur (bär, blad eller skaft) under nedre kvistöglan på höger sida vilket skiljer varianten från andra 3-3 varianter. Det finns två frånsidor. På **d1** (18 ex.) är 7:an närmare kronan och avståndet mellan 2 och 3 är större än hos **d2** (11 ex.).

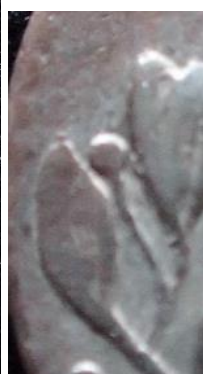
d1

d2

3-3e (10 ex.). Det översta bäret på vänster sida ligger inklämt mellan bladen. På **e1** (5 ex.) är punkten efter I mycket närmare sveakronan än på **e2** (5 ex.). Frånsidan på **e1** är samma som 3-3öb.

e1

e2

3-3f (36 ex.). Övre och undre böj hos F har kraftiga böjar. Tillsammans med 1733 3-4a har den här varianten de kraftigaste böjarna under Fredrik I:s regeringstid. På frånsidan ses ett smalt vågigt Z. Det finns avslag i koppar av denna variant på Myntkabinettet, Smålands museum i Växjö.

3-3g (24 ex.). Det finns ett blad under nedre öglan på höger sida som når över mitten på öglan. Varianten delar denna egenskap med 3-3a och 3-3b. Övriga varianter har antingen ett blad som ligger under första delen av öglan eller inget blad alls. Till skillnad från 3-3a har 3-3g sitt översta bär på vänster sida perifert om kvisten och skiljer sig från 3-3b genom avsaknad av knopp på undre böj på monogrammet. På frånsidan finns på ett exemplar en klump/streck bakom 3; frånsidan bedöms i övrigt vara lika med de övriga exemplaren.

3-3h (2 ex.). Åtsidan har ett dubbelt blad under översta bäret på vänster sida. Åtsidan är samma som 3-3a utan MMI.

3-3 öa (16 ex.) Åtsidan är inte någon av varianterna a till h. Avslutet på mittutskottet är klart markerat såväl uppåt som neråt och den undre böjen kommer närmare stammen än den övre böjen. Frånsidan **a1** (13 ex.) visar ett lägre ställt I ÖR i förhållande till nedre sveakronan än **a2** (3 ex.). Frånsidan a1 är samma som 3-3c2 och a2 samma som 3-3öc.

3-3öb (22 ex.). Åtsidan är inte någon av varianterna a till h. Mittutskottet avslutas med en tydlig hake uppåt. Haken nedåt är minimal. Övre och undre böj kommer ungefär lika nära stammen. En del exemplar är svagpräglade vilket medför att sista delen av övre böj är svår att se. Frånsidan är samma som e1.

3-3öc (15 ex.). Åtsidan är inte någon av varianterna a till h. Mittutskottet avslutas trattformat och den övre böjen kommer närmare stammen än den undre böjen. I övrigt är åtsidan mycket lik 3-3h, men saknar dubbelbladet under översta bäret på vänster sida. Frånsidan är samma som 3-3öa2.

3-3öd (tillägg). Åtsidan är inte samma som a till h och kan särskiljas från öa och öb genom att den övre böjen kommer närmare stammen än undre böj vilket även ses på öc. Öd kan skiljas från öc genom att skaftet till bäret nära kvistkrysset står upp på öd medan den mer ligger ner på öc. Åtsidan är samma som 3-3b utan MMI och som 1724 flätade kvistar 3-3b. På frånsidan har 2:an samma storlek som övriga årtalssiffror.

4-3 (15 ex.). De två första strukturena till höger om kvistkrysset är blad och dubbelblad mot mitten, vilket skiljer åtsidan från alla andra åtsidor med flätad krans under 1723. På **a1** (6 ex.) är 7:an längre från kronan än på **a2** (8 ex.), som är samma frånsida som 3-3d2. Hos a1 är 3:an högre placerad i förhållande till 2:ans fot än hos a2.

a1

a2

1723 utan MMI

28 undersökta mynt, 2 åtsidor, 2 frånsidor och 2 varianter

De två åtsidorna har båda 3-3 bär och flätade kvistar. Åtsidan 3-3a är densamma som 3-3h med GZ och återkommer 1724 som 3-3a. 3-3b samma som 3-3 öd med GZ och även denna åtsida återkommer 1724 och då som 3-3b. På 3-3b är bladen för första gången något vridna eller buktiga. Den stora 2:an i årtalet som med något undantag karakteriserar 1723 års mynt med GZ är borta och 2:an har nu samma höjd som övriga årtalssiffror. För första gången finns det nu en punkt efter sista årtalssiffran och Ö är mer oval än tidigare. Valöretten är ovanligt kort.

3-3a (10 ex.). Åtsidan är samma som flätade kvistar, 3-3h, 1723 med GZ och samma som på ses på 1724, flätade kvistar 3-3a. Det senare verifieras av att på båda årgångarna syns en sträng som löper mellan kronringen och andra bladparet ovanifrån på vänster sida. I jämförelse med variant 3-3b så är första bäret, från kvistkrysset räknat, på vänster sida lågt beläget och når upp till ungefär hälften av nedre böj på monogrammet. På frånsidan på de exemplar jag kunnat studera närmare syns tecken på att en liten 2:a är punsad på en stor 2:a.

3-3b (18 ex.). Åtsidan är densamma som 1723 flätad krans 3-3öd med GZ och som 1724 3-3b. Första bär, från kvistkrysset räknat, på vänster sida är högt belägen jämfört med motsvarande bär på 3-3a, och når i höjddled upp till övre delen av undre böj. Frånsidan har ofta en klump till höger om den övre vänstra sveakronan. Foto: Magnus Wijk, Myntauktioner i Sverige AB.

